

Наша громада – єдина родина

Де згода в сімействі, де мир і тишина,
Щасливі там люди, блаженна сторона.
І.П. Котляревський.

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА ПРО ЖИТТЯ НАШОГО КРАЮ №3(78) 12 ЛЮТОГО 2021 РОКУ

Білоцерківська школа однією з перших освоїла електронні журнал та щоденник

Коли у березні 2020 року по всій Україні запровадили загальний карантин (і, відповідно, дистанційне навчання), система освіти відчувала неабиякі труднощі. Ні педагоги, ні учні не були готові до роботи в нових умовах, а головне – бракувало ефективних, перевірених інструментів для навчання он-лайн.

Майже рік знадобився Міністерству освіти і науки України, щоб розробити електронну систему взаємодії вчителя та учня. У грудні 2020 року в межах реалізації Концепції розвитку електронного врядування в Україні було запроваджено електронний журнал та щоденник. Напередодні, в жовтні 2020 року, відбулося тестування програми, зокрема перевірено стабільність її роботи під наванта-

женням. Виявлені недоліки було усунуто, крім того, враховано зауваження й пропозиції користувачів.

Нове програмне забезпечення розроблене на базі державної модульної системи «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (АІКОМ, раніше ДІСО), яка відома багатьом освітянам як інструмент зі збирання освітньої статистики.

Система проста й зручна в ко-

Інтерфейс електронного журналу простий, зручний і функціональний.

ристанні, зі зрозумілим інтерфейсом. Доступ до сервісу мають учителі, учні та батьки. Окрім безпосередньо запису уроків, домашніх завдань та оцінок, сервіс дозволяє зберігати будь-які навчальні матеріали: книжки, корисні посилання, відеофайли. Тож відсутність підручника не стане проблемою: вчитель може додати до завдання посилання на підручник, текстовий або навіть відеофайл.

У МОН планують у недалекому майбутньому взагалі відмовитися від паперових журналів та перейти на електронний документообіг.

Від початку цього року заклади освіти отримали можливість безкоштовно підключитися до системи. За станом на 1 лютого 2021 року безкоштовними державними електронними журналами та щоденниками користуються 134 заклади загальної середньої освіти

України.

Однією з перших на Полтавщині й загалом в Україні до нової програми підключилася Білоцерківська загальноосвітня школа І—ІІІ ступенів.

Про те, як працює новий сервіс, розповіла заступник директора школи Людмила Аркадіївна Дорофей. Інтерв'ю з нею, а також відгуки батьків та учнів читайте, будь ласка, на стор. 3.

Дитяче харчування – під контролем

«Дитинство – це земля, з якої виростають дерева людських талантів і характерів. Якими високими і широкими ці дерева не були б, там, у дитинстві, сховане коріння, що живить і тримає їх», – говорив український поет Дмитро Павличко.

Ці образні слова підходять не лише до талантів і характерів, а й до здоров'я людини: його основи теж формуються в дитинстві. Тож завдання дорослих – закласти міцний підмурок для активного, здорового, повноцінного життя наших дітей у майбутньому. Малюків слід привчати до постійної фізичної активності, гігієни, здорового харчування. Адже харчові звички здебільшого теж «родом із дитинства».

Безперечно, харчування дітей удома – це винятково відповідальність батьків. А ось відповідальність за харчування в навчальних закладах – прерогатива органів місцевого самоврядування. Відповідно до Закону України «Про освіту» вони мають здійснювати контроль і державний нагляд за якістю харчування дітей.

Ми вирішили проаналізувати, що, як і скільки споживають діти в дитсадках і школах, чи піклуються про них депутати Білоцерківської сільської ради й працівники виконавчих органів.

Рішенням виконавчого комітету Білоцерківської сільської ради від 4 січня 2021 року №3 діти пільгових ка-

тегорій та всі учні початкових класів звільнені від плати за харчування, вартість якого встановлено на рівні 25 грн; учні 5-11 класів харчуються за батьківські кошти, вартість харчування у кожному закладі загальної середньої освіти різна, та не перевищує 15 грн. У закладах дошкільної освіти вартість трьохразового харчування у день становить 40 грн (в оздоровчий період вона збільшується на 10%). Батьківська плата при цьому – 30%.

– Перед початком навчального року й перед початком літнього оздоровчого періоду кожен керівник закладу складає меню харчування на 10 робочих днів (2 тижні). Через кожні 2 тижні воно повторюється. Ми керуємося Інструкцією з організації харчування дітей у дошкільних навчальних закладах, затвердженою МОН, і, звичайно ж, враховуємо дозволену вартість харчування, – розповідає завідувача Білоцерківським ДНЗ «Дюймовочка» Наталія Сулименко. – Меню обов'язково затверджує начальник районного управління ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області.

Далі на стор. 2

Обід у Білоцерківському ДНЗ «Сонечко». Фото Н. Сулименко.

Відбулася сесія сільради

28 січня 2021 року депутати Білоцерківської сільської ради восьмого скликання зібралися на свою третю сесію.

Народні обранці працювали вкрай ефективно й розглянули понад 150 питань життєдіяльності громади. Передусім підбили підсумки 2020 року, зокрема виконання низки програм: соціально-економічного розвитку, соціального захисту населення, благоустрою населених пунктів громади та інших. Після цього обговорили та ухвалили нові програми, внесли деякі зміни в діючі.

Третя сесія ухвалила рішення про прийняття об'єктів комунальної власності Рокитянської сільської ради Великобагачанського району Полтавської області до комунальної власності Білоцерківської сільської ради Миргородського району Полтавської області.

Крім того депутати внесли зміни до показників бюджету громади, розглянули кілька десятків заяв громадян із земельних питань.

Білоцерківська ОТГ – в лідерах

Фонд «Регіональний центр економічних досліджень та підтримки бізнесу» щороку складає рейтинг інституційної спроможності та сталого розвитку громад України.

Формуючи черговий рейтинг малих та середніх громад України з чисельністю населення до 150 тисяч, фахівці фонду проаналізували 1416 громад по Україні, зокрема 58 – з Полтавщини. Було відібрано по 20 найуспішніших громад у кожній області. З

приємністю констатуємо, що Білоцерківська ОТГ посіла 4-те місце серед найуспішніших громад Полтавщини.

Рейтинг враховує 40 критеріальних показників та відображає інституційну привабливість громад у 2021 році.

РЕЙТИНГ КРАЩИХ 20 ГРОМАД ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ СТАНOM НА 01.01.2021р.				
№	назва громади	область	тис.насел.	рейтинг
1	Миргородська	Полтавська	50,4	144,49
2	Пирятинська	Полтавська	30,5	115,68
3	Горішньоплавнівська	Полтавська	55,8	113,25
4	Білоцерківська	Полтавська	5,3	94,81
5	Лубенська	Полтавська	69,2	64,51
6	Мачухівська	Полтавська	7,9	60,7
7	Глобинська	Полтавська	25,7	60,46
8	Опішнянська	Полтавська	8,3	57,73
9	Сергіївська	Полтавська	2,7	44,67
10	Пришибська	Полтавська	2,9	40,71
11	Омельницька	Полтавська	4,9	38,57
12	Гадяцька	Полтавська	27,2	38,42
13	Решетилівська	Полтавська	26,4	37,93
14	Сенчанська	Полтавська	7,8	35,26
15	Шишацька	Полтавська	18,6	32,14
16	Михайлівська	Полтавська	5,9	31,03
17	Лохвицька	Полтавська	22,5	26,86
18	Новосанжарська	Полтавська	22,4	26,56
19	Карлівська	Полтавська	20,6	25,69
20	Машівська	Полтавська	12	24,85
Середній рейтинг по області				25,76
Середній рейтинг по Україні				18,84

Красногорівські школярі вшанували пам'ять героїв

В історії становлення нашої держави чимало героїчних і водночас трагічних сторінок. І одна з них – бій під Крутами 29 січня 1918 року.

Під час виховної години.

З нагоди роковин тих подій у Красногорівській ЗОШ І–ІІІ ступенів відбулася низка заходів. У кожному класі старшої школи класні керівники провели виховні години.

Героїзм і самопожертва студентів та гімназистів, які ціною свого життя зупинили наступ більшовиків на Київ, не залишили учнів байдужими. Тим більше, що йдеться про зовсім молодих патріотів, майже ровесників нинішніх старшокласників.

Школярі переглянули презентацію, активно обговорювали подію, визначали причини поразки українських добровольців. Та висновок був таким: Крути, без сумніву, були, є і будуть однією з найгероїчніших сторінок нашої історії. Тож потрібно гордитися нашою Україною, її відважними героями. Нехай пам'ять про тих, хто загинув під Крутами, буде вічною. І хай їхня смерть служить прикладом для нас, як треба любити свою Батьківщину.

В. М. ОМЕЛИЧ,
заступник директора з виховної роботи Красногорівської ЗОШ І–ІІІ ступенів.

Дитяче харчування – під контролем

Закінчення. Початок на стор. 1

– Меню для дошкільних закладів колишньої Рокитянської ОТГ торік склали працівники відділу освіти, а завідувачі лише відкоригували їх, враховуючи потреби закладів, – свідчить керівниця Мостовицького закладу дошкільної освіти «Сонечко» Яна Якименко.

– Харчування наших вихованців повністю збалансоване й враховує вікові особливості. Діти в достатній кількості споживають м'ясні й молочні продукти, овочі, фрукти тощо, – доповнює колегу завідувача Рокитянським ЗДО «Колосок» Інна Ткаченко. – Рибку малюки споживають тричі на тиждень, м'ясо – щодня раз або двічі. Так, наприклад, якщо на сніданок у меню до каші або макаронів передбачені котлета чи гуляш, то в обід діти їстимуть печінку або рибу. Але на сніданок може бути й молочний суп. І обов'язково – бутерброд із вершковим маслом або твердим сиром. Даємо дітям салати з моркви, капусти, буряків або солоні овочі (помідори, огірки). На полудень кухарі зазвичай готують сирники, запіканку, оладки, кавовий напій.

Вихованці Красногорівського ДНЗ «Барвінок» і помічник вихователя Олена Василівна Легка.

– Щоб здешевити харчування, працівники нашого закладу на присадибній ділянці вирощують зелень, цибулю, моркву, буряки, огірки, кабачки, помідори. Влітку діти споживають їх у свіжому вигляді, а на зиму їх солимо, квасимо, заморожуємо. Правда, ділянка невелика, тому до весни запасів не вистає, – ділиться досвідом завідувача Корнієнківським ЗДО «Перлинка» Наталія Самойлік.

А це меню ми побачили в шкільній їдальні в Попівському ЗСГО І–ІІ ступенів. Протягом першого тижня школярі їдять як першу страву борщ (двічі), гречаний суп, суп із макаронами та суп із фрикадельками. Порція – 250 г. Друга страва – 150 г гречаної каші й 50 г свинячої котлети, макарони й гуляш, картопляне пюре зі смаженою рибою (в тих же пропорціях), плов (чомусь зі свининою) і варене яйце, сирники зі сметаною (150 г/15 г). До другої страви дають 50 г овочевого салату або стільки ж солоних овочів. На третє – чай, компот із сухофруктів, сік, какао плюс вафлі, печиво або бутерброд.

Кухарі пояснюють: страви готуються за затвердженими технологічними картками, де вказані необхідні продукти, їх вага, технологія приготування та вихід страв.

Однак діти – доволі вередлива категорія споживачів. Навіть найкорисніші та збалансовані обіди вони навряд чи їстимуть, якщо страви будуть несмачними. Керівники всіх закладів, із якими ми спілкувалися, стверджують: у них працюють сумлінні, відповідальні, досвідчені кухарі, й готують вони винятково смачноту.

– Щоб харчування дітей було збалансованим, безпечним та відповідало вимогам, відділ освіти, молоді та спорту за участі працівників Держпродспожслужби неодноразово проводив навчання керівників та відповідальних осіб щодо питань організації харчування у закладах освіти, – говорить начальник відділу Людмила Якименко.

І додає: 2019 рік став заключним етапом впровадження системи НАССР на малих по-

тужностях, до яких належать заклади освіти. Відповідальність за її впровадження на харчоблоках покладена на керівників закладів освіти та відповідальних осіб за харчування, це досить відповідальна і копітка робота, яка вимагає від них певних специфічних знань.

Поряд з цим, із 01 січня 2021 року вступив у дію новий Санітарний регламент, який передбачає низку змін. Зокрема, вимоги документ базуються на принципах здорового харчування та рекомендацій ВООЗ. Від початку року в циклічні меню закладів загальної середньої освіти внесені зміни, а саме: обмежено споживання цукру та солі, з меню виключено м'ясні та рибні продукти промислового виробництва: ковбаси, сосиски, рибні консерви тощо.

Наразі реформування системи харчування триває, фахівці на рівні держави створюють оновлене орієнтовне меню, яке, вочевидь, впровадять уже з наступного року.

– З метою забезпечення продукта-ми харчування закладів освіти впродовж року було оголошено тендер на закупівлю продуктів харчування, – продовжує Л. В. Якименко. – За результатами проведених торгів визначено постачальників:

ПП «Білоцерківська агропромислова група» (вершкове масло, сир кисломолочний); ФОП Випущенко Л. М. (макаронні вироби, олія, яйця, цукор, соки, риба, молочні продукти: йогурт, сметана, ряжанка, кефір); ПП «Хорольська механізована пекарня» (хліб і хлібобулочні вироби); ТОВ «СЕФТОРГ» (молоко, крупя); ФОП Марченко В. О. (м'ясо, овочі, фрукти).

Поряд з цим спільно з органами місцевого самоврядування ми проводимо роботу щодо зміцнення матеріально-технічної бази харчоблоків. Сподіваюся, що завдяки спільній праці харчування дітей у наших закладах буде збалансованим та корисним і відповідатиме усім вимогам сьогодення.

Здається, на цьому можна заспокоїтися та поставити крапку. І все ж проблеми щодо харчування дітей існують.

– Дуже часто малюки, які вперше приходять у дитсадок, не привчені до режиму харчування, – свідчить Наталія Самойлік. – Вони звикли не їсти, а перекушувати, причому коли заманеться. У перші дні така дитина повністю не їдає сніданок, а потім не може дотерпіти до обіду. А ще деякі діти відмовляються їсти окремі страви, найчастіше – молочні. Тож у результаті залишаються голодними. Діти кажуть, що раніше ніколи не куштували нічого подібного.

Та чи не найбільша проблема – наповненість дошкільних закладів.

У тій же «Перлинці», якою керує Н. І. Самойлік, усього 9 вихованців. У школах кухарі приступають до приготування обіду після того, як учителі на першому уроці зроблять перекличку. Отже, точно знають кількість учнів (і, відповідно, порцій). А сніданок у дитсадках починають готувати задовго до того, як батьки приведуть дітей. Тож коли батьки несподівано залишать дитину вдома, її порція виявиться зайвою. Хто заплатить за вже витрачені продукти?

Зінаїда МАТЯШОВА.

Впевнено крокуємо в ногу з часом

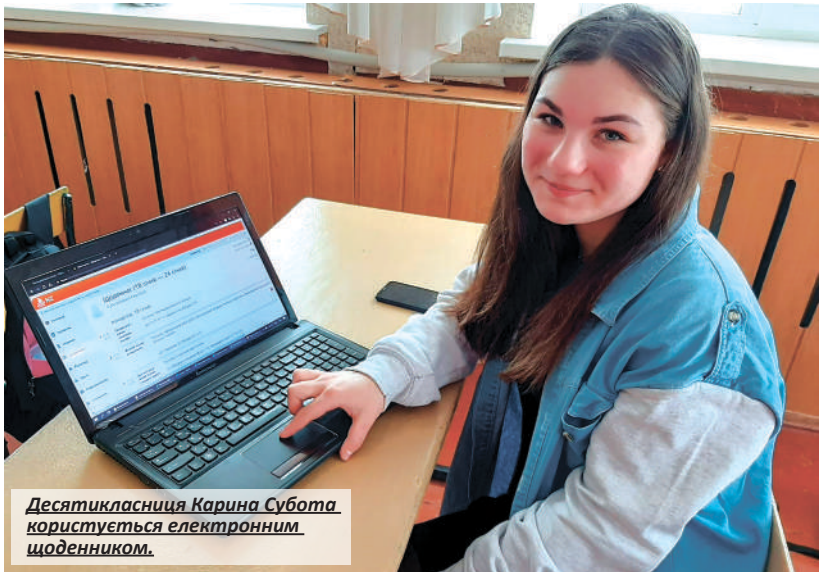
Як швидко змінюється світ! Чи могли уявити наші бабусі й дідусі, коли були маленькими, що через 40-50 років зможуть запросто спілкуватися зі своїми дітьми й онуками, які перебувають за сотні кілометрів, тримаючи в руках легенький мініатюрний «телевізор», та ще й бачити своїх рідних у ньому? Чи могли уявити тодішні вчителі, що через кілька десятиріч дерев'яні рахівниці узагалі зникнуть із класів математики, а логарифмічну лінійку можна буде здати в місцевий музей як якусь дивину, якою користувалися «предки»?

Слово «комп'ютер» якихось 20 років тому мало хто знав, а тепер наші діти не можуть ні дня прожити без нього. Люди скоро взагалі, мабуть, розучаться писати, а першокласників замість прописів і каліграфії вчитимуть працювати з клавіатурою ноутбука.

Школа змінилася до невпізнанності. І надзвичайна ситуація, викликана епідемією коронавірусу, додала вітчизняній школі нову порцію новацій. Як можна вчитися, сидючи вдома? Виявляється, можна. Невидиме павутиння під назвою Інтернет оплутало всю земну кулю, з'єднало невидимими зв'язками усіх людей на планеті, увійшло в кожну оселю,

учня. Педагоги можуть вказувати вид уроку (контрольна, практична, вірш напам'ять тощо). Електронний журнал також допомагає вчителю швидко вивести тематичну чи семестрову оцінку (програма це робить автоматично).

Усі ці новації стали можливими завдяки тому, що школа зареєструвалася на порталі електронних класних журналів та щоденників NZ.UA. В результаті тепер усі учасники навчально-виховного процесу об'єднані в єдине комунікаційне та освітнє середовище: в кожного учня та вчителя є логін і пароль для входу в систему, а безпосередньо сам проєкт надав учителям та учням низку зручних і

Десятикласниця Карина Субота користується електронним щоденником.

стало надбанням кожного жителя. Не оминули зміни й нашу громаду, зокрема вчителів та їхніх вихованців. Тепер будь-який 10-річний бешкетник може довести своїй бабусі, що він не байдкує, сидючи перед комп'ютером, а вчиться он-лайн. Та й бабуся, яка крокує в ногу з часом, може перевірити свого онука, зазирнувши в електронний щоденник, запроваджений учителями Білоцерківської ЗОШ.

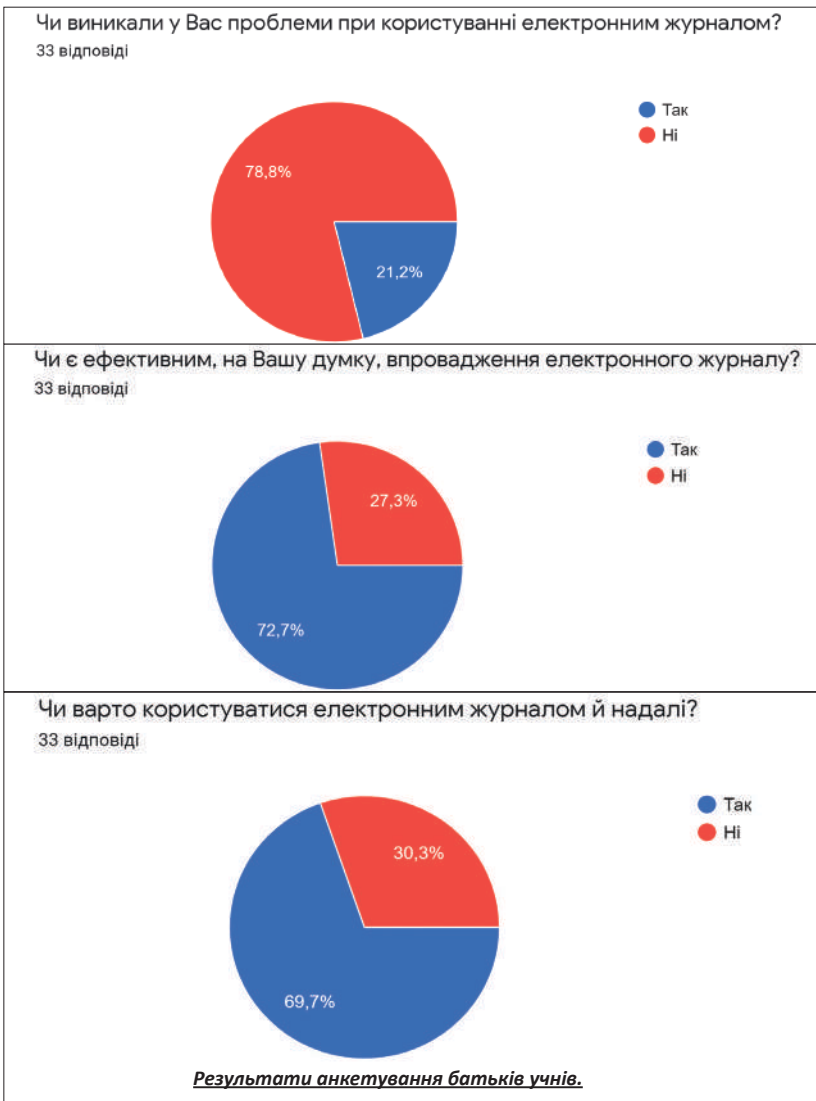
— Для вихованців нашого закладу та їхніх батьків електронний щоденник став справжньою знахідкою, — говорить заступниця директора Білоцерківської ЗОШ І-ІІІ ступенів Л. А. Дорофей, — *Адже тепер є он-лайн-доступ до розкладу занять та змісту всіх домашніх завдань. Для батьків він узагалі став «справжнім другом», оскільки впродовж дня вони можуть отримувати повноцінну інформацію про свою дитину: успішність, відвідування уроків та коментарі вчителів.*

У вчителів, правда, додалося клопоту: окрім ведення паперових журналів, вони заповнюють електронні. Зате поставили оцінку в електронний журнал, учитель може додати коментар до неї (чому саме трійка, а не десятка). Автоматично ця інформація відображається в щоденнику

корисних сервісів. Окрім електронного журналу та щоденника з'явилася можливість, приміром, створити розділ «Профіль», як у Фейсбуці. Туди можна завантажити свою особисту фотографію, створювати фотоальбоми, залишати в «Статусі» профілю записи, які можуть побачити інші користувачі. Наші бабусі пам'ятають, як іще дівчатами створювали паперові альбоми, розмальовували їх, вклеювали туди фотографії своїх подруг і друзів, писали побажання, записували там найпотаємніші мрії... Історія повторюється: їхні онуки роблять те саме, але тепер уже на вищому рівні, красивіше, майстерніше... Тепер у сучасних дітей є можливість не тільки переглядати профілі своїх друзів, а знаходити й додавати нових, писати їм повідомлення... І все це в рамках освітнього середовища!

Сидючи за екраном монітора, вчитель бачить усіх учнів, які з'явилися (зареєструвалися) до нього на урок. Може розмовляти з кожним, та навіть більше: може «прикрутити» звук тому, хто йому заважає, виключивши неслухові мікрофон.

Важливе зауваження: система, яку запровадили у Білоцерквіці, адаптована не лише під звичний комп'ютер чи ноутбук, а й під мобільний телефон. А це — ще «крутіше»! Адже

навчатися за допомогою цієї платформи швидко, зручно, доступно. Учень може слухати урок будь-де: вдома, в гостях, у транспорті чи навіть на прогулянці: Інтернет є скрізь!

Ясна річ, усі ці новації потребували певних зусиль усього педагогічного колективу. Але білоцерківські вчителі виявилися на висоті й одночасно проголосували за запровадження електронних журналів та щоденників. Підтримали їх і батьки, які теж розуміють, що потрібно жити в ногу з часом: спочатку вся необхідна інформація стосовно дистанційного навчання була розміщена на сайті закладу, а потім класні керівники додатково провели бесіди з батьками та учнями щодо організації навчального процесу.

— *Наш освітній заклад провів також анкетування батьків, — зазначає Л. А. Дорофей, — щоб оцінити якість організації дистанційного навчання та визначити ефективність електронного щоденника. Результати опитування засвідчили, що проблем з користуванням програмою майже не виникло. Новації їм сподобалися. Більшість батьків підтримує подальше впровадження електронного журналу в навчальний процес. Дослідження також показало, що рівень організації дистанційного навчання та роботи вчителів, на думку батьків, перебуває на високому та достатньому рівнях.*

Звичайно, без труднощів не обходиться. Але ж дорогу подужає той, хто йде. Це стало майже гаслом

дружнього колективу білоцерківських педагогів.

— *Інколи не всі вчителі мають можливість вчасно заповнювати паперові й електронні журнали. Школа підключена до мережі Інтернет, але не вистачає технічного забезпечення, щоб повністю перевести у «цифру» навчальний процес. Щоб спробувати вирішити цю проблему, Білоцерківська школа І-ІІІ ступенів самостійно ініціювала і долучилася до сучасного проєкту «Прокачай школу», який організовують ГС «Освіторія» у партнерстві з телекомунікаційною компанією Deltahost, — продовжує Людмила Аркадіївна. — У межах акції щонайменше 12 навчальних закладів протягом 2021 року отримають технологічні подарунки, зокрема інтерактивні дошки, планшети, ноутбуки. Загальний кошторис подарунку для однієї школи становить 30 тисяч гривень.*

Як стверджує Л. А. Дорофей, керівництво і колектив закладу прагнуть придбати вісім планшетів для завершення переходу на електронний журнал.

На наших очах справджується знаменита філософська сентенція: «Життя визначає освіту, і навпаки — освіта впливає на життя». Білоцерківська школа на практиці доводить: вона не відстає від вимог сьогодення, а крокує в ногу з часом і успішно навчає дітей за новими технологіями. Маленькими кроками — до великих знань.

Сергій МИКОЛЕНКО.

Бліц-інтерв'ю

Як оцінюють новий сервіс користувачі

Чепракова

Світлана Костянтинівна:

— Мені як мамі двох дітей інколи складно проконтролювати навчальний процес та досягнення доньок. А можливість бачити шкільний журнал, коли є бажання, — це супер! Це дозволить вчасно контролювати успішність дитини, реагувати на пропуски та неухважність у навчальному процесі.

Михайлович Леся, учениця 7 класу:

— Платформа, на яку нещодавно перейшла наша школа, чудова. Я легко знаходжу домашнє завдання з будь-якого навчального предмета, можу контролювати свої досягнення. А особливо важливо те, що я завчасно можу бачити, з якого предмета мені потрібно трішки підтягнути свої успіхи. Дистанційний процес навчання став ще цікавішим та ефективнішим. Цікавинкою для мене стало те, що я можу знаходити друзів та спілкуватися з ними, як у соціальних мережах.

Зверніть увагу

Реєстрація на ЗНО

Із 1 лютого 2021 року відкрито реєстрацію на основну сесію зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Реєстрація триватиме до 5 березня.

Шановні абітурієнти! Устигніть зареєструватися для участі у зовнішньому незалежному оцінюванні знань.

Відповідно до календарного плану підготовки та проведення ЗНО 2021 року, затвердженого наказом МОН від 30.09.2020 №1210, зареєстровані учасники до 30 квітня 2021 року зможуть завантажити зі своїх інформаційних сторінок запрошення-перепустки, де буде зазначено час і місце проведення тестувань.

Основна сесія зовнішнього незалежного оцінювання відбудеться за таким графіком: 21 травня — хімія, 24 травня — іспанська, німецька, французька мови, 25 травня — англійська мова, 28 травня — математика, математика (завдання рівня стандарту), 1 червня — українська мова, українська мова і література, 4 червня — історія України, 7 червня — фізика, 10 червня — біологія, 15 червня — географія.

Додатковий період реєстрації на ЗНО триватиме з 6 по 18 травня. Додаткова сесія ЗНО для окремих категорій учасників відбудеться з 29 червня по 16 липня.

Оголошення результатів з хімії — до 4 червня, з іноземних мов — до 18 червня, з математики та фізики — до 22 червня, з української мови, української мови та літератури, історії України та біології — до 25 червня, з географії — до 30 червня.

Результати додаткової сесії ЗНО оголосять до 23 липня.

Участь в основній сесії ЗНО безкоштовна. Кожен учасник має право скласти тести не більш як із 5-ти навчальних предметів.

Кожному вчителю — по комп'ютеру

А як працювали під час локдауну інші заклади освіти нашої громади? Чи планують впроваджувати електронні журнал та щоденник? Ми запитали про це деяких керівників.

— *Усі вчителі освоїли дистанційні методи роботи, навчилися швидко та впевнено ними користуватися і, безперечно, порівняно з минулим роком досягли великих успіхів, — говорить директорка Бірківського НВК О. Д. Товкач. — Хотілося б подякувати вчителям інформатики Мирославі Вікторівні Мацько та Антоніні Олексіїні Прокіпчук, які надають постійну допомогу колегам. Під час локдауну учні початкових класів навчалися за допомогою програми Zoom, вчителі старшої школи використовували програми Google Meet і Google Classroom.*

Принадно зазначимо, що Google Meet і Google Classroom — нові безкоштовні сервіси, які передбача-

ють наявність особистого облікового запису. Як його створити, учнів навчають на уроках інформатики. Вчителі-предметники скидали в акаунт завдання, корисні посилання, відео тощо. А школярі заходили в нього в зручний для себе час. Отже, першокласники мають змогу навчатися будь-де і будь-коли. Єдине — потрібен якісний Інтернет.

— *На превеликий жаль, дві учениці 2-го класу Інтернету не мають, — приєднується до розмови вчителька інформатики М. В. Мацько. — Батьки не в змозі купити їм смартфон чи підвести Інтернет — на це потрібно щонайменше 2 тис. грн. Ми записували домашнє завдання на листочках та передавали учням через батьків. А контролювали та консультували дітей по телефону.*

Керівники інших закладів освіти розповіли, що всі вчителі впевнено користуються програмами дистан-

ційного навчання. У Красногорівській школі класні керівники навіть проводили онлайн-збори батьків.

— *Поки що ми не плануємо запроваджувати електронні журнали й щоденники, — говорить директорка Красногорівської ЗОШ І—ІІІ ступенів О. В. Кропивка. — По-перше, для цього хтось має взяти на себе обов'язки з контролю за впровадженням та функціонуванням системи, по суті, стати системним адміністратором. Добре, коли вчитель інформатики добровільно погоджується на таке додаткове неоплачуване навантаження, але ж змусити його ніхто не може. По-друге, кожен учитель повинен мати персональний комп'ютер із доступом до Інтернету, щоб під час уроку виставляти в електронному щоденнику оцінки та записувати домашнє завдання. У нашій школі немає такої можли-*

вості. Доступ до Інтернету є (у школі встановлено Wi-Fi-роутер), а комп'ютерів бракує. У кабінеті інформатики стоїть 20 застарілих комп'ютерів, частина вже вийшла з ладу... Є ще шість ноутбуків, кілька з них під час локдауну брали додому вчителі, щоб проводити заняття з дому, але цього, звичайно, мало.

Погоджуються з колегою й директор Попівського ЗЗСО І—ІІ ступенів П. Ф. Макоїда:

— *Кілька років тому, задовго до карантину й ініціативи МОН, ми з колегою вирішили розробити та запровадити в нашій школі електронний щоденник. Самі розробили програму, систематизували інформацію (вона й досі в мене зберігається). Але зрештою відмовилися від цієї затії. Бо якщо вчитель під час заняття не працює з комп'ютером, він мусить на уроці вести*

паперовий щоденник, а після уроку переносити всі дані в електронний. А це додаткове навантаження на вчителя. У нас 6 комп'ютерів у кабінеті інформатики, й усі куплені коштом благодійників.

Принадно зазначимо, що під час січневого локдауну дистанційного навчання в Попівському ЗЗСО не було: учні саме перебували на канікулах.

— *Уже багато років у нашому закладі запроваджено модульно-блочну систему навчання, — пояснює Петро Федорович. — Навчальний рік розбитий на 6 семестрів, після кожного передбачена сесія. Школярі навчалися в кінці грудня — на початку січня, а потім пішли на канікули.*

Про цей новаторський заклад освіти ми обов'язково розповімо в одному з найближчих номерів газети.

Зінаїда МАТЯШОВА.

«Так ніхто не кохав. Через тисячі літ лиш приходять подібне кохання»

Ці слова українського поета Володимира Сосюри близькі й зрозумілі тим, хто сам пізнав глибоке й чисте почуття.

У всі часи, в усі віки кохання звеличували, йому присвячували свої твори письменники, поети, композитори. А філософи намагалися

розібратися в природі цього людського дива.

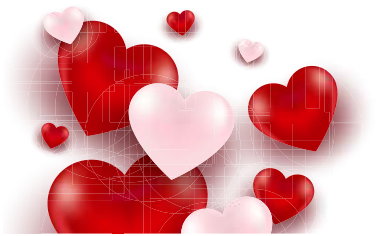
Здається, сказати про кохання щось нове неможливо. Та й кожен, хто хоча б раз у житті доторкнувся до таємниць цього унікального почуття, переконався: описати словами кохання неможливо, його треба тільки пережити самому. Кохання не лише

дарує задоволення й насолоду, воно може завдавати болю й страждань. Адже по-справжньому закохана людина нічого не вимагає для себе, а навпаки, жертвує усім заради коханого...

Недаремно, як свідчить легенда, ще 269 року Святий Валентин віддав своє життя заради того, щоб кожен із

нас любив і був коханим, щоб кожен мав можливість відчути й пережити глибину справжніх почуттів.

У багатьох країнах 14 лютого відзначають свято всіх закоханих – День Святого Валентина. В Україну традиція відзначати це свято прийшла з Євроки порівняно недавно: на початку 90-х років минулого століття.

Напередодні цього дня пропонуємо вашій увазі ближче познайомитися з подружніми парами, які пізнали це найпрекрасніше з усіх людських почуттів і зуміли пронести його через десятиліття.

Із чистого аркуша

Кажуть: протилежності притягуються, ніби магніт, і саме протилежні натури створюють напрочуд міцні союзи. Так це чи ні, сказати важко, однак подружжя з с. Лугове – Іван Андрійович і Марія Володимирівна Семергеї – й справді не схожі за характеристиками. Він – гарячий, запальний, наче вогонь, вона – спокійна і лагідна, ніби прохолодна джерельна водиця. А триває їхній шлюб майже 60 років.

Живе подружжя в невеличкій хатині, обставленій очеретом, де минуло дитинство Івана Андрійовича. Її збудував дід, чи, може, прадід господаря, бо на сволоку викарбувано дату: 1889 рік.

Єдина кімната, що слугує й за спальню, й за вітальню, кухня в закутку, коридор і комора – ось і все їхнє житло. Та недарма ж кажуть, що з милим рай і в курені. Тим більше, що в житті Івана Андрійовича та Марії Володимирівни були й міські квартири з усіма зручностями, й власні будинки...

1955 року 17-річний випускник Білоцерківської школи Іван Семергеї поїхав за направленням сільської ради відбудовувати Донбас.

Донецький вугільний басейн потребував чимало робочої сили, й процес переселення людей із різних куточків РСР тривав кілька десятків років. У 20-ті, 30-ті роки за комсомольськими путівками, за закликами партії й самостійно – в пошуках кращої долі чи рятуючись від репресій тоталітарного режиму – сюди їхали поодинокі, родинами й навіть цілими селами. Та особливово активно вербували робочу силу (переважно молоді) у повоєнні роки – відбудовувати зруйновані німцями шахти.

На Донбасі осіло чимало наших земляків. Іван Семергеї одразу розшукав знайомих і родичів. Його рідна сестра жила в м. Торез, а троюрідний брат – у Донецьку.

Хлопець закінчив Лідівське училище гірників і став працювати на

однойменній шахті, що на околиці Донецька. Згодом переїхав у м. Торез, а відслуживши три роки в армії, повернувся в Донецьк.

Він часто навідував троюрідного брата. Той був завідувачем ательє. Там Іван і познайомився з майбутньою дружиною (вона працювала в ательє швачкою). Трапилося це в кінці березня 1962 року. Молоді стали зустрічатися, а 6 серпня, якраз у день народження Марії Володимирівни, подали заяву до ЗАГСу. 2 вересня їх розписали.

Невдовзі молодята отримали квартиру в шахтарській столиці. 1963 року в них народився син Володимир. Усе б нічого, тільки уродженець с. Литвинівка (так раніше називалося с. Лугове) мріяв жити на землі, а не в багатоквартирному будинку. Він просто мав власним будиночком! Тільки де його взяти, за які гроші купити? Іван Андрійович, як і раніше, працював у заборі. Робота фізична та ще й ризикована, однак зарплати шахтарів тоді були не надто високими. А Марія Володимирівна в ательє отримувала взагалі мізер.

1971 року Семергеї поїхали працювати на Північ. Поміняли квартиру в Донецьку на квартиру в м. Воркута, зібрали речі, найнеобхідніше повантажили в контейнер та відправили залізницею, решту продали, роздали друзям і знайомим. І на новому місці, в незнайомій обстановці, стали обживатися – наче почали життя з чистого аркуша.

Володя саме закінчив перший клас, він добре пам'ятає свої враження від воркутинського періоду життя.

– Зими у Воркуті дуже сніжні, але бульдозери одразу розчищали дороги, нагортаючи близько 2 м снігу, – розповідає старший син Семергеїв. – Люди рухалися по місту своєрідними тунелями. Якось пішов до друга в гості, він жив у приватному секторі. До хати вів сніжний схил. Ми з'їхали з цієї гірки, миттю опинилися під дверима й

Марія Володимирівна та Іван Андрійович Семергеї.

зайшли до хати.

У тундрі ростуть карликові берізки висотою метрів зо два, але взимку вони повністю вкриті снігом, хіба, може, десь верхівка стирчить. Лише наприкінці травня сніг починає розтавати: пам'ятаю, як пускав кораблики струмочками талої води. Літа практично немає – люди ходять у плащах, куртках. Уже наприкінці вересня починаються морози. А взимку позначки термометрів сягають 40–45 градусів морозу.

Після п'яти років життя на Півночі родина вирішила повернутися в Україну. Обміняти квартиру у Воркуті не вдалося, й подружжя її просто залишило. «З собою ж квартиру не забереш», – резонно зауважує Марія Володимирівна.

На зароблені гроші купили будиночок у селищі Яківці – передмісті Полтави, й знову почали життя з чистого аркуша. Тут, у Яківцях, 1976 року народився ще один син Роман.

– Іноді ми жартуємо: один син у нас донецький, другий – полтавський, – говорить жінка. – Чоловік влаштувався зварником на Полтавський автоагрегатний завод, він розташований майже поряд, а от Володі, а згодом і мені доводилося щоранку їздити автобусом у школу й на роботу. Володя не знав

Хата, в якій живе подружжя, збудована майже півтора століття тому.

української мови, тож ми його віддали в найближчу російську школу – №25. А я працювала на Полтавському фарфоровому заводі. Транспортне сполучення між Яківцями й Полтавою в той час було вкрай незадовільним. Існував лише один маршрут, автобус був настільки переповненим, що не завжди вдавалося втиснутися в нього.

1991 року Семергеї зважилися на ще один переїзд – уже третій: продали будинок у Яківцях і почали будуватися в Білоцерківці.

– Отримані за будинок гроші ми поклали на ощаднижку, а 1992

го полювання»: ловлю рибу на Пслі.

Мальовнича природа й незримі зв'язки з пращурами наповнюють життя Івана Андрійовича особливим сенсом. Головне ж – поряд кохана дружина. Терпляча, лагідна, ніжна, вона навчилася одразу гасити всі суперечки й конфлікти. На запитання, хто в їхній парі голова, вона посміхається: «Звичайно, він, але я – шия, куди поверну, так і буде».

Івана Андрійовича й Марію Володимирівну часто навідують сини й невістки, онуки (їх у Семергеїв четверо), а також троє правнуків.

Зінаїда МАТЯШОВА.

Вони познайомилися під звуки вальсу...

Валентина Семенівна і Василь Васильович Ємці з с. Попове переступили 50-літній рубіж свого спільного життя 16 листопада позаминулого року.

Ми зустрілися на базарчику, який щосереди влаштовують на трасі поблизу Попового. Одразу звернув увагу на цю пару: невисокий сивочоллий чоловік дбайливо підтримував під руку ошатно вдягнену супутницю зі слідами колишньої дівочої вроди, щоб та не послизнулася на підмерзлому асфальті.

Познайомилися. Валентина Семенівна розповіла: вона родом із Хорольського району. 19-річною дівчиною далекою 1967 року після закінчення Хомуцького зооветеринарного технікуму приїхала працювати зоотехніком у місцевий колгосп «Вперед до комунізму». Василь Васильович – тутешній, із Попового. Закінчив семирічку, Радивонівську середню школу, а 1964 року – Хорольський технікум механізації. Відслужив армію, влаштувався працювати у Великобагачанське відділення сільгосптехніки, що розташовувалося в с. Устивиця. Та щосуботи хлопець приїжджав до батьків у Попове.

– Ми познайомилися 1969 року на танцях, – розповідає Валентина Семенівна. – Тоді біля клубу щосуботи влаштовували танці для молоді. Уявіть собі: літо, вечір, прохолодне повітря наповнене п'янким липовим цвітом, грамофон грає вальс і ми, молоді, обійнявшись, кружляємо під його щемні акорди.

Звичайно, ми закохалися один в одного з першого погляду! Тепер сучасна молодь так не знайомиться. Їх тепер тільки Інтернет цікавить...

Свої почуття молодята довго не випробовували: восени зіграли весілля й почали жити разом. Василь перевівся з Устивиці в місцевий колгосп, працював бригадиром тракторної бригади. Свого житла у молодого подружжя не було, довелося деякий час жити з батьками чоловіка. А там – двоє молодших хлопців, які ось-ось женяться (у батька було троє синів, Василь – найстарший). Вирішили будуватися. А тут і дітки підросли, Люда і Ніна: 1970 і 1972 року народження. Ті роки Валентина Семенівна згадує, як страшний сон:

– Дуже важко було. Я робила в конторі. І крім основної роботи, нам давали ще й буряки полоти. А дома – своє хазяйство: корову держали, свиней, птицю. І все треба встигнути: і їсти наварити, й дітей нагодувати, і попрацювати, і на городі попоратися... Василь зранку як піде на роботу, так цілий день його немає. Додому приходив лише переночувати.

Валентина Семенівна спочатку працювала секретарем голови колгоспу, потім – касиром. Пригадує чотирьох голів колгоспу: Бабича, Балюка, Коваленка, Герашенка. 1974 року колгосп «Вперед до комунізму» об'єднали із господарством у Мостовищині й перейменували у «Вітчизну». Проблем і клопоту у керманічів було чимало, вони постійно перебували в суцільному стресі. Валентина Семенівна вважає:

– Кожному голові колгоспу, хто проробив у нас рік чи два, треба медаль давати, а декому навіть орден!

Василь Васильович 20 років працював головним інженером колгоспу. На пенсію вийшов у 63 роки. Звичайно, за довгі роки були в сім'ї труднощі, проблеми, виникали непорозуміння й суперечки. А в кого їх не було? Тільки одних труднощів ламають, а інших загартовують і згуртовують це міцніше.

– Усього траплялося в житті, – згадує Валентина Семенівна. – Бувало, посваримося на пустому місці: «Хто пустив kota в хату?!» Потім миримося... А як інакше? Бувало, приїду з роботи, така сердита, зморена. А тут посуд немитий, їсти нема чого, худоба негодована, город не полений... Іноді прямо руки опускалися. Ну та нічого, головне – ми тоді молоді були, здорові. І все встигали!

За важку працю в колгоспі тоді платили небагато. Щось купити на ті гроші в часи суцільного дефіциту було проблемою. Щоб придбати автомобіль, Ємці стояли в черзі кілька років, проте так і не діждалися. Гроші зберігали на ощаднижці, там вони й пропали. Нічого, пережили й це...

Були в житті й приємні моменти. Подружжя згадує, як їздили вони в туристичні екскурсії, які організовував для них колгосп.

– Ми побували в Молдові у Кишиневі, в Білорусі у Мінську й Хатині, їздили в Ленінград, у Москву на ВДНХ. Побачили світ, причому за символічні гроші: все оплачував

Василь Васильович і Валентина Семенівна Ємці.

колгосп.

За довготривалу сумлінну працю Василь Васильович і Валентина Семенівна мають чимало подяк і грамот. Валентина Семенівна, вийшовши на пенсію, 12 років очолювала на громадських засадах місцеву раду ветеранів. 227 пенсіонерів перебувало під її опікою.

– Ми обов'язково поздоровлялі ювілярів. Як літом – ще нічого: в мене повен двір квітів, я нарву букет і несу іменинникові. А взимку де взяти квіти? Не підеш же з пустими руками до людини! А сільрада виділяла гроші тільки на привітання й некрологи в районну газету, кожне слово – 1,20 грн.

А хочеться й вірши якийсь написати, щоб людині сподобалося... Добре, що в Білоцерківській громаді виходить своя газета, і привітання там безплатне!

За 52 роки спільного життя вони переконалися: не можуть жити один без одного. І коли хтось із них хворіє, другий просто місця собі не знаходить від переживання.

Шановні «молодята»! Хай обходять стороною вашу родину всі хвороби й негаразди. Хай у любові і злагоді живуть ваші діти та онуки. І нехай Господь дарує здоров'я, щоб ви зустріли своє діамантове весілля у щасті та благополуччі!

Сергій МИКОЛЕНКО.

Любов і дружбу пронесли через півстоліття

Усе почалося далекого 1970 року, коли двоє випускниць Лубенського сільськогосподарського технікуму бухгалтерського обліку – Марія Шевченко і Марія Горьова – приїхали за розподілом працювати в колгосп «Вперед до комунізму».

Сучасній молоді, мабуть, невямки, але в радянські часи навчання в училищах, технікумах та інститутах було повністю безплатним. Правда, приймали туди після складання іспитів за конкурсом. Держава планувала й навчала для своїх потреб певну кількість фахівців. І всі вони, одержавши дипломи, мали відпрацювати три роки за направленням – там, куди їх пошлють.

– **Мені й моїй одногрупниці Тані (вже не пам'ятаю її прізвища) дали направлення у Великобагачанський район, – згадує Марія Дмитрівна Литвиненко (у дівочтві Шевченко). – Ми з'явилися у районний відділ сільського господарства, а там нас направили в Корнієнки. Село нам страшенно не сподобалося: глухе, забите... Я сама родом із с. Шеки Лубенського району, моє село й більше, й красивіше: зелене, квітуче, поряд протікає річка Сула... Одне слово, ми засмутилися від побаченого й поїхали назад: проситися в інше господарство.**

Зустріли привітно

Невідомо, як би склалося життя Марії Дмитрівни, якби вона не забула в Корнієнках кофту. Через тиждень дівчина приїхала знову, щоб забрати її, й у конторі колгоспу дипломовану фахівчиню таки вмовили приступити до роботи. На той час у бухгалтерії вже працювала інша випускниця того ж технікуму, й теж Марія.

– **У технікумі ми не знали одна одну, бо навчалися в різних групах: вона – після 8 класу, а я – після 10-го, –** розповідає Марія Григорівна Довженко (в дівочтві Горьова). – **А тут швидко подружилися: разом працювали, разом жили на квартирі, завжди підтримували одна одну... Коли створили сім'ю й пішли діти, стали кумами. Ми досі дружимо, тільки тепер уже сім'ями.**

Обидві жінки зізнаються: на новому місці їх зустріли привітно й по-дружньому.

– **Ми жили на квартирі в Петра Івановича та Ганни Іванівни Корнієнків. Дітей у них не було, то вони про нас піклувалися, наче про рідних: старалися, щоб ми після роботи відпочили, поїли, пригадую, часто вареники нам варили, –** продовжує М. Д. Литвиненко. – **На роботі нас теж оточили увагою. У бухгалтерії працювало, мабуть, чоловік 10. Мене призначили бухгалтером по товарним цінностям, Марусю – по механізації. Головним бухгалтером був Іван Йосипович Довженко, його заступником – Йосип Микитович Педяк. Обоє вже покійні... Для нас із Марусею вони стали гарними наставниками: підказували, показували, допомагали.**

Телевізор, годинник і телиця на відгодівлю

До речі, Йосип Микитович Педяк умисно чи ні відіграв неабияку роль в особистому житті Марії Дмитрівни.

...Контора колгоспу розміщувалася в сільському клубі, а через дорогу від нього був гараж. Там працював водієм уродженець с. Попове Іван Васильович Литвиненко. Після 11 класів Радивонівської школи хлопець закінчив курси водіїв у Хоролі, відслужив армію й повернувся в рідний колгосп. Він частенько навідувався в бухгалтерію: отримати наряд, здати півтвіку тощо. Веселу, життєрадісну, симпатичну новеньку бухгалтерку він помітив одразу, й вона не на жарт йому сподобалася. От тільки зізнатися в своїх почуттях хлопцеві не наважувався. Та якось Іван віз додому заступника головного бухгалтера (той жив у Цикалах) і ніби мимохідь завів розмову про свою симпатію.

– **Йосип Микитович дуже розхвалював Машу: і розумна, й скромна, й роботи не боїться... Одне слово, я зрозуміла: треба діяти швидко, поки інші не увели дівчину, –** розповідає І. В. Литвиненко.

Марія Дмитрівна зізнається: вона теж одразу звернула увагу на високого й стрункого красеня-водія з чорними кучерями. Молоді люди стали зустрічатися. Було це приблизно у вересні 1970 року, а 21 січня 1971 року вони побралися.

Розписували молодих у Попівському сільському клубі, а весілля гуляли двічі: у Шеках і в Поповому.

– **Колгосп подарував нам телевізор і годинник, а згодом дав телицю на відгодівлю, –** продовжує розповідь Іван Васильович. – **Ми жили з моєю матір'ю, але вирішили тут же, на батьківському обійсті, звести власний будинок. У колгоспі я випусував цеглу, ракушняк, дерево, їхню вартість вихаровували з моєї зарплати.**

– **Коли 1973 року ми перейшли в новий**

будинок, нашій старшій донечці Ларисі було півтора рочки, – свідчить Марія Дмитрівна. – **Меблів тоді ще в нас особливо не було, скрізь багато вільного місця, просторо, й дитина радісно бігала з однієї кімнати в іншу. А 1976 року в нас народилася молодша дочка Оля.**

Сімейне життя почалося з будівництва

Діждалася свого судженого й друга Марія. І зустріла його теж на роботі.

...У травні 1971 року в Корнієнці повернувся після служби в армії Григорій Іванович Довженко. Юнак чудово співав, грав на гармошці, бубні (за що завдячує своєму наставникові Андрієві Петровичу Галимурзі), завжди був активним учасником художньої самодіяльності. Керівництво колгоспу вирішило призначити його завідувачим будинком культури.

– **До армії я завідував ПТФ, працював підмінним водієм, –** розповідає чоловік. – **Хотів і далі водити машину, але голова колгоспу заявив: «Тільки в клуб!» Довелося згодом закінчити Галяцьке училище культури.**

Якось колгосп закупив для учасників художньої самодіяльності нові сценічні костюми, й молодий завідувачий, побачивши цілу гору різноманітного одягу, розгубився та кинувся в бухгалтерію просити жінок допомоги.

– **Старші працівниці після роботи поспішали до своїх родин, Марії теж треба було їхати з чоловіком у Попове, тільки в мене не було сім'ї та обов'язків, –** пригадує Марія Григорівна. – **Отож довелося мені йти допомагати: розбирати сорочки, плаття, штани за розмірами, вішати кожен костюм на плечики.Ото відтоді й досі допомагаю Григорієві – скоро вже півстоліття...**

Артистичний, веселий та дотепний хлопець не залишив Марію байдужою. Йому теж сподобалася симпатична й скромна дівчина. 16 листопада 1971 року вони врочисто побралися в Корнієнківському сільському клубі, отримали від колгоспу телевізор у подарунок, а ось справжнє весілля відгуляли пізніше – у січні 1972 року.

– **Ми чекали, коли повернеться з армії мій брат, –** пояснює Григорій Іванович. – **Зими тоді були сніжними, й того дня теж мело, хай Господь милує... Зібралися гості, приїхали Маріїні родичі з Хорольського району, а тут хурделиця! Щоб дістатися на хутір Довженки, де ми жили з матір'ю, викликали трактор, і він тягнув машину.**

– **Моя свекруха в 32 роки залишилася вдовою з двома дітьми: хлопцем було 12 і 10 років, –** розповідає М. Г. Довженко. – **Жила вона у своїх свекрів, а в тих була ще й незаміжня дочка. І вони заявили: хата залишиться дочці, а ти, Любоко, сама собі збудуєш житло. По-суті, вигнали її з дітьми з хати. Свекруха пішла жити на хутір Довженки до свого брата, почала зводити будинок на окраїні Корнієнок. І будувала його майже 10 років. Коли я вийшла заміж, теж долучилася до того будівництва. Після роботи не знала, куди бігти: чи додому, чи хату будувати...**

Та все ж 1973 року Довженки справили новосілля. На той час родина поповнилася первістком – сином Олександром. Новий будинок обжили з нетерпінням і радістю. Єдине, на що нарікає Марія Григорівна – дуже вже далеко він від центру села. Щодня вона долала кілька кілометрів бездоріжжя, щоб потрапити на роботу, та ще й вела в дитсадок, а потім у школу синів Сашка і Володю.

У постійній роботі

Життя обох подружніх пар багато в чому схоже. Мабуть, тому, що минуло воно в любові та повазі один до одного, а ще – в постійній праці й вихованні дітей. Марія Дмитрівна Литвиненко працювала бухгалтером, її чоловік Іван Васильович – водієм. Він згадує:

– **У 70–80-х роках колгосп вів інтенсивне будівництво, зводився молочно-товарний комплекс, інші господарські об'єкти, житло для колгоспників. Зразу я працював на самоскиді ГАЗ-93: возив цеглу, щебінь, інші будівельні матеріали. Потім пересів на бортову машину: возив будівельників аж із Яресьок. А потім на КамАЗі їздив по всьому Радянському Союзу: в Мурманськ, Крим, Білорусь, Карпати...**

У Мурманськ я їздив із ще одним водієм – Миколою Ткаченко. Ми вели машину по черзі, їхали в один бік чотири дні (бо туди 3000 км). Та зазвичай зі мною в кабіні був завогосп або механік, тож я сам весь час був за кермом. Періодично зупинялися на відпо-

Марія Дмитрівна й Іван Васильович Литвиненки.

Григорій Іванович і Марія Григорівна Довженки.

чинок, спали тут же, в кабіні. З Мурманська ми везли запчастини до техніки, з Криму возили ракушняк, з Білорусі – картоплю. З Волгограда доставляли шифер для будівництва, з Теврі – ліс... Чимало я по країні поїздив, зате й світу побачив.

А Марія Григорівна Довженко 1982 року звільнилася з колгоспної бухгалтерії: три каденції її обирали секретарем сільської ради, з 1994 і до виходу на пенсію в 2004 році жінка працювала обліковцем у господарстві.

Григорій Іванович Довженко 43 роки незмінно очолював сільський будинок культури. Коли 2014 року його проводжали на пенсію, місцевий поет Олександр Пушкін написав про нього вірш. Там є такі рядки:

«Клуб прийняв в Корнієнках – ото діло. І поїхало, пішло, зашуміло. П'єси, танці і пісні – все крутилось. І вже будні не пісні – жить хотілось».

Г. І. Довженко сповна віддавався улюбленій роботі. Самодіяльних артистів із Корнієнок постійно запрошували виступати на районних урочистостях, на концертах у санаторії «Псьоль» тощо. Працювали митці безплатно, ще й діставалися на виступи самотужки, але для справжнього артиста вкрай важливе спілкування з глядачами. Хоча ніде правди діти: зарплати в галузі культури ніколи не були високими.

– **Один час я взагалі був оформлений на 0,25 ставки й отримував 12 рублів, –** згадує колишній завклубу.

Щоб утримувати сім'ю, подружжя тримало чимале господарство: свиней, телят, птицю... І частенько догляд за ним повністю лягав на плечі дружини.

– **Ви ж знаєте, яка робота в культурі: на свята чоловіка практично ніколи не було вдома: то концерт організовує в селі, то поїхав кудись на фестиваль, –** скаржиться Марія Григорівна. – **Треба сіно заготовляти або поїхати до моїх батьків допомогти, а в нього Козацьке свято у Багачці чи виступ у Миргороді...**

Марія Григорівна частенько сварила чо-

ловіка за відсутність удома, за те, що двоє синів практично не бачать батька, але при цьому неабияк ним пишалася. Ось і зараз жінка дістає товстенну теку з подяками, грамотами й дипломами чоловіка: від керівництва колгоспу, районної та обласної влади.

Сама вона ніколи не співала в хорі й не виступала на сцені. Попри це, теж напрочуд творча людина. Коли випадала вільна хвилина, жінка захоплено вишивала.

Литвиненки виховали двох доньок, Довженки – двох синів. Навіть різниця між дітьми в обох родинах однакова: п'ять років. Діти давно вирости, створили свої сім'ї, вони, як і батьки, шановані в суспільстві люди.

Доньки Литвиненків Лариса й Ольга закінчили Полтавський педінститут, подарували дідусяві й бабусі трьох онуків: Оксану, Наталку й Ростислава. Лариса з чоловіком Григорієм збудували будинок у Поповому, Ольга живе в Полтаві, часто навідує батьків.

Олександр Довженко перебрався в Попове, Володимир – у с. Божкове Полтавського району. Довженки мають двох онуків – Діану й Людмилу.

21 січня Марія Дмитрівна та Іван Васильович Литвиненки відсвяткували золоте весілля, їхні куми Марія Григорівна та Григорій Іванович Довженки збираються відзначити піввіковий ювілей восени.

– **Навіть не зчулися, як промайнуло 50 років подружнього життя, –** дивується М. Д. Литвиненко. Її чоловік додає: він завжди кохав і оберігав дружину, ніколи не ображав її. І зараз, через півстоліття, його почуття до неї не згасли. Григорій Іванович Довженко стриманіший у розмові. Однак сповнений ніжності погляд, який він кидає на дружину, красномовніший за слова.

Мої співрозмовники не приховують: на їхній життєвій ниві було всього: і сварилися, й ображалися один на одного, та потім усе ж мирилися, шукали компроміси. Бо розуміли: вони можуть бути щасливими тільки разом.

Зінаїда МАТЯШОВА.

«І в серці туга вічна і німа»

15 лютого — День пам'яті воїнів-інтернаціоналістів

На тлі подій, що відбуваються нині на Сході України, якось відходить на задній план майже 10-річна Афганська війна (24 грудня 1979 — 15 лютого 1989 року). Її учасники неохоче згадують пережите й дуже часто відмовляються спілкуватися.

Справді, якщо на Донбасі українські воїни повсякчас ризикують своїм життям, щоб зупинити агресора та зберегти мир і спокій на решті території нашої країни, то в Афганістані молоді радянські хлопці відстоювали доволі примарні цілі. Спочатку їм втовмачували: вони захищають Афганську революцію, виконують інтернаціональний обов'язок. Зрештою, вже по завершенню війни, суспільство визнало: інтервенція СРСР в Афганістан була міжнародним злочином і величезною помилкою радянського керівництва. Душманів-моджахедів розгромити не вдалося, СРСР програв війну й після 9,5 років бойових дій змушений був вивести звідти свої війська.

У чужій країні, на непотрібній їм війні молоді радянські хлопці опинилися не з власної волі. Попри це, вони були справжніми героями, адже постійно демонстрували мужність,

хорообрість, відчайдушність, ризикували своїми життями й захищали бойових побратимів.

Забути про ту війну не можна, адже через її горнило пройшли 160 тисяч українців. 12 тисяч із них отримали поранення, контузії, були покалічені, а 3360 не повернулися додому. Їх, назавжди молодих, і досі з сумом та болем згадують рідні й друзі. Якби не війна, зараз би їм усім було по 50—60 років, вони б реалізувалися в житті, досягли певних успіхів, створили б сім'ї, мали б дітей та онуків...

Є афганські герої й у нашій громаді. Сьогоднішня наша розповідь — про Володю Демиденка — воїна-інтернаціоналіста, який у свої неповні 20 років поліг смертю хоробрих у далекому Афганістані.

Володя народився 29 грудня 1966 року в с. Кравченки. З 1974 по 1977 рік навчався в Кравчанській початковій школі, потім у

Рокитянській середній школі, яку закінчив у 1984 році.

Ті, хто знав хлопця, одногосно стверджують: у Володі з раннього дитинства було дуже розвинене почуття відповідальності за все, що відбувається навколо. Він увесь час жив за принципом: «якщо не я, то хто ж?»

У 9-му класі йому довірили бути прапорноносцем. У своїй екзаменаційній роботі він написав: «Наш шкільний прапор — це частина великого державного прапора, це наша святиня. Я пишаюся тим, що мені було доручено бути прапорноносцем, берегти честь прапора. І зараз, вступаючи в самостійне життя, запевняю школу, товаришів, вчителів, що ніде не заплямую честь знамені, з гордістю пронесу це відчуття через усе життя».

Як пишалася мама Галина Данилівна Демиденко сином, коли він вступив до Херсонського морехідного училища! Як вона раділа в ті дні, коли син приїжджав із училища додому! Як піднесено і радісно йшла вона з ним по селу, ведучи під руку! Її очі світилися щастям, а його погляд повнівся гордістю.

Та недовгим було те щастя...

Ось що згадував капітан Ю. М. Моздолевський, керівник Володиної групи С-313 ХМУРП: «...Група, в якій учився Володя, работала на принципах самоуправления (единственная в училище), а начальником штаба самоуправления был Володя Демиденко! Группа заняла 1 место».

24 квітня 1985 року Володимира після 1-го курсу морехідки призвали до лав Радянської армії. Його направили в навчальну частину в Ашхабаді, де готували розвідників-артилеристів. Там він і дізнався: подальшу службу доведеться проходити в «гарячій точці» — оповитому спекою й жовтими пісками Афганістані.

Із листа Володі додому: «У нас недавно був польовий вихід — наступний етап моєї служби. Пройшли півсотні кілометрів із повною викладкою. Було важко, таємниці з цього не роблю. Іноді проскакували думки, що не дійду, що ось-ось не витримаю, але як подивлюсь на тих, хто плачуть, скидають, канючать зайвий ковток води, то де й сили бралися і, зіптивши зуби, повз, до і все-таки дійшов!»

Володя завжди намагався в бойовій ситуації зберегти склад підрозділу, своїх підлеглих. А от себе не вберіг. 18 травня 1986 року під час бою біля населеного пункту Аліхейль провінції Пактії Володя, підірвавшись на міні, помер від важкого поранення. Як це сталося, написав батькам один із його товаришів Павло Ципкін: «Поехали мы в Аліхейль. Это ущелье возле самого Пакистана и основная дорога для караванов с оружием, поэтому его душманы крепко охраняют. В открытый бой они не вступают, а вот всю дорогу заминировали... Саперы проверили это поле, но мин не нашли (...мины пластмассовые и миноискатели их не берут, а найти можно только щупом). Мы выкопали окопы. А случилось это ночью. Мы стреляли ночью, у нас есть наша точка наводки, и чтоб она горела, к ней идет провод, вот он и испортился. Обычно, если он не работает, то иду делать я, а тут я уже лег спать, и Вовка, наверное, не стал меня будить, а пошел сам. Мина стояла под проводом, он на нее и наступил. И погиб».

Похований Володимир Олексійович Демиденко на кладовищі в с. Андрушине.

А потім було 18 березня 1987 року — день вручення ордену Червоної Зірки, яким був нагороджений воїн-інтернаціоналіст Володимир Олексійович Демиденко (посмертно), його батькам.

Того дня Рокитянський клуб не зміг вмістити всіх бажаних: зібралося все село, щоб вшанувати Володю. Приїхали товариші Володі з Херсонського морехідного училища й керівник групи Юрій Миколайович Моздолевський. Він присвятив Володі кілька пісень.

У 1987 році на могилі В. О. Демиденка було споруджено обеліск із портретом воїна і пам'ятним написом:

«Сержант
Демиденко Владимир Алексеевич
(1966.29.XII — 1986.18.V).

Погиб при исполнении служебных обязанностей.

На світі, рідний, тебе уже нема,
І в серці туга вічна і німа.

А в пам'яті ти любий, ти живий,
Спокоїно спи, ти з нами, дорогий».

Перед могилою встановлено морський якір, на якому закріплена дошка зі словами пам'яті від друзів-моряків. Усе це було зроблено коштом друзів із Херсонського морехідного училища.

Пам'ять про нашого Героя живе й нині. В Рокитянському ЗСГО І-ІІІ ступенів та в Рокитянському народному музеї обладнані ку-

1982-1983 навчальний рік. Лінійка в Рокитянській школі. В. Демиденко — прапорносець.

18 березня 1987 року. Мама Володі Галина Данилівна одержує орден сина.

Данина пам'яті на могилі героя.

Володя Демиденко.

Під час служби в Демократичній Республіці Афганістан.

точки про життєву долю Володі Демиденка, зберігаються цінні фотографії, спогади, листи, речі, більшість із яких надала його сестра О. О. Корнійчук.

Відповідно до наказу управління культури ОДА від 19.10.2010 № 358 на фасаді Рокитянської школи, в якій навчався Володя, встановлено меморіальну дошку на його честь.

Меморіальну дошку встановлено також на фасаді Херсонського училища, де теж пам'ятають нашого земляка.

К. І. ЯСІНКО, В. М. ОСІПОВА.

Виконком Білоцерківської сільської ради та ветеранська організація глибоко сумують з приводу смерті

жителя с. Огирівка, учасника війни
КОРНИЄНКО
Ганни Омелянівни;

жителя с. Огирівка, учасника війни
ТРИВАЙЛА
МИКОЛИ МИКОЛАЙОВИЧА

і висловлюють співчуття рідним і близьким покійних.

Вітаємо!

Десятикласниця Білоцерківської школи Анастасія Никін переконана: треба сповна використовувати кожен шанс у житті. Дізнавшись про конкурс від Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області, Настя створила відеоролик про права дитини. Він отримав схвальну оцінку журі. Настя виборола II місце в конкурсі, з чим ми її вітаємо!

А. Никін із подарунками від Регіонального центру.

Подільський ветеран, який побував на Сахаліні й Крайній Півночі

«Ви хоча б попередили, я б дідові зачіску зробила!» — жартує Любов Іванівна й веде нас до свого батька, Івана Григоровича Педини, який днями святкуватиме своє 90-річчя.

Дідусь важко підводиться з ліжка, та поспілкуватися з ним не вдається: після інсульту, який стався торік, мова в нього порушена. Тож про життя ювіляра довелося розповідати його дочці Любові Іванівні.

Народився він 15 лютого 1931 року у Подолі в сім'ї колгоспників — Ганни та Григорія Пединів. Батьки, крім Івана, виховували ще трьох дітей, тож клопоту було чимало.

1939 року батька направили на Західну Україну встановлювати радянську владу й створювати колгоспи. Тамтешні селяни чинили шалений спротив засланим активістам: не хотіли віддавати худобу й майно в загальне користування. Часто доходило до кривавих зіткнень. Недивно, що батько із Західної України не повернувся — ні живим, ні мертвим. Увесь тягар із виховання й підняття на ноги дітей лег на плечі матері. А тут ще й війна...

— Відступаючи, німці палили все, що горить, — розповідає за батька Любов Іванівна. — Підпалили й солом'яну стріху на хаті. Покрівля вся вигоріла, лишилися одні стіни. Так вони й жили без даху першу зиму після звільнення: спали в розкритій хаті.

Закінчивши в 1949 році семирічку, Іван отримав направлення у школу фабрично-заводського навчання (ФЗН). Тодішній уряд розумів усю важливість формування з підростаючої молоді робочої сили для повоєнної відбудови країни. Голови колгоспів були зобов'язані щороку з кожної сотні колгоспників направляти по двоє хлопців: віком 14-15 років — у ремісничі й залізничні училища, а 16-17-річних — у школи фабрично-заводського навчання. Учні перебували на казарменому становищі й повному державному утриманні (харчування, обмундирування, гуртожиток, підручники). За порушення дисципліни й за самовільну втечу з училища суворо карали — аж до ув'язнення в трудовій колонії до одного року. Навчання починалося двічі на рік: 1 грудня й 1 червня, а тривало 6 місяців. Усі випускники ремісничих, залізничних училищ і шкіл ФЗН вважалися мобілізованими. Вони зобов'язані були відпрацювати чотири роки поспіль на державних підприємствах за вказівкою Головного управління трудових резервів при Раднаркомі СРСР.

Івана Педину після закінчення ФЗО направили працювати кріпильником на шахтах Донбасу. Тоді серед шахтарів ширився стахановський рух: за робітником, який ішов першим і відбивав відбійним молотком вугілля, йшли кріпильники, які закріплювали склепіння шахти й вивозили вагонетками породу. Важка й небезпечна була ця робота: кожної миті міг статися вибух метану, склепіння могло обвалитися на голову й поховати робітника живцем. Одного разу Іван мало не потрапив під вагонетку, іншого разу стався обвал породи. Юнак лише дивом залишився неушкодженим.

У травні 1952 року Івана призвали в армію. Службу проходив на Далекому Сході, аж на Сахаліні, у знаменитий Хінганський стрілецький дивізії. 1945 року під час радянсько-японської війни ця дивізія відзначилася переможною військовою операцією.

— Батько розповідав, що добиралися вони до місяця призначення два місяці, — переповідає Любов Іванівна. — Ледь не місяць стояли на пересліці, поки їх пароплавом не переправили через море на Сахалін. Там і проходив службу довгих три роки. Згадував, як щедро годували їх червоною рибою, як у холодні сніжні зими доводилося йому бути за пічника в казармі, а після снігопадів і хуртовин проробляти проходи-тунелі в снігу

І. Г. Педина.

завглибки за два метри...

Повернувшись додому в рідний Поділ, 24-річний юнак зрозумів, що не зможе створити сім'ю в бідності й злиднях, які панували тоді на його батьківщині. І завербувався на заробітки в Автономну республіку Кому, в невеличке, забуте Богом шахтарське містечко Інту, яке загубилося в тайзі трохи не доїжджаючи до Полярного кола. З'явилося воно у важкий для країни 1942 рік і забезпечувало вугіллям під час війни Ленінград і Москву. Але й у повоєнні роки тут було вдосталь роботи для сильних чоловіків: видобуток вугілля продовжувався, й Іван, маючи досвід шахтарської праці, непогано заробляв. Тут, на Крайній Півночі, він і зустрів свою долю, свою Оленку...

В Україну Іван повернувся вже разом із дружиною. Почали будуватися, адже старенька матирина хата була непридатною для новоствореної родини, яка очікувала на поповнення. 1958 року народилася донечка Люба, через два роки — синок. А 1965 року сім'я поповнилася донечкою Лідою. Іван Григорович працював у колгоспній майстерні будівельником, потім пішов у тваринництво й до самої пенсії вирощував телят, бичків, телиць...

Звичайне життя радянського колгоспника. Жодних трудових подвигів, запевняє Любов Іванівна, у батька не було. Та хіба лише ними вимірюється велич людської душі? Івана Педину односельці цінували й поважали за його добру вдачу. Скромний, працьовитий, порядний і ввічливий — такими рисами наділив Господь звичайного українського селянина.

Тривалий час Іван Григорович разом зі своєю дружиною тримали навіпіл корову, а вона тримала їх: піклування про тварину додає сил, спонукає й зобов'язує...

Він виконав своє призначення на землі: збудував будинок, посадив сад, виростив дітей. І залишає по собі молодшу поросль: шістьох онуків і сімох правнуків. Вісім років, як Іван Григорович став удівцем. Зараз піклується про старенького лише дочка Люба: син із сім'єю проживає в Одесі, молодша Ліда померла...

— Після інсульту в нього паралізувало всю праву половину тіла, — бідкається Любов Іванівна. — Віднялася рука, нога не робить. Ходити він практично не ходить. Лівою рукою потихенько їсть. Докучає гіпертонія. Живе на таблетках...

Зробивши фото, полишаємо ветерана в надії, що Бог оберігатиме гарну людину на цьому світі й подарує чоловікові ще багато світлих і радісних днів. Із днем народження, шановний Іване Григоровичу!

Сергій МИКОЛЕНКО.

Ганна Бондаревська ніколи не сиділа без діла

21 лютого жительці с. Поділ Ганні Миколаївні Бондаревській виповниться 80 років, проте відзначати день народження жінка не збирається: три роки тому цей день став для неї сумною датою.

Життя Ганни Миколаївни схоже на долі багатьох її ровесників: обпалене війною дитинство; безпросвітна нужда, коли бракувало всього — їжі, одягу, взуття, підручників; багаторічна тяжка праця в колгоспі; підірване здоров'я й злиденна пенсія на старість...

Вона народилася 1941 року в Подолі. В перші дні війни батька мобілізували до армії. Мати з маленькою донечкою лишилися на окупованій території. Згодом вона розповідала, як колихала люльку з Ганнусею й щоразу завмирала, почувши за вікном чужу німецьку мову...

На щастя, батько повернувся з війни живим і неушкодженим. 1951 року в родині з'явилася ще одна дитина — молодша сестра Ганни Миколаївни.

10-річна Ганна встигала все: відвідувала школу, няньчила сестру, допомагала батькам порати худобу, полоти город тощо. А на канікулах разом із однокласниками від зорі й до зорі працювала в колгоспі.

Закінчивши 8 класів, дівчина пішла працювати в колгоспний свинарник.

— Усі роботи тоді виконувалися вручну: ми вичищали приміщення й відрами виносили гній. Так само відрами заносили й розсіпили корми. Навіть примітивної механізації праці не застосовували, — згадує жінка.

Та якою б стомленою вона не була після виснажливої роботи, завжди поспішала до клубу: в кіно або на танці. Молодість брала своє, й понад усе хотілося чогось святкового й радісного серед сірого буденного життя.

Саме в клубі на танцях Ганна познайомилася з майбутнім чоловіком. Микола Захарович Бондаревський був на 7 років старшим від неї, працював причіпником на тракторі. У 18 років вона вийшла заміж і перейшла жити до чоловіка.

— Свекруха зустріла мене, наче рідну дочку, — продовжує Ганна Миколаївна. — Ми жили з нею душа в душу, ніколи не сварилися. Вона залюбки дітей гляділа, бо я весь час була на роботі... З чоловіком ми теж жили в любові та злагоді. Разом прожили 59 років.

1963 року в подружжя народився син Володимир, через п'ять років — дочка Віра. На жаль, Володимир зовсім молодим пішов із життя, залишивши сиротами двох дітей...

Після народження дочки Ганна Миколаївна стала працювати дояркою. Робота була вкрай важкою, та легкої праці жінка ніколи не шукала.

— У кожної доярки було по 12—14 корів, — розповідає моя співрозмовниця. — Їх доїли тричі на день. І не тільки доїли, а й повністю доглядали. Й усе робили вручну! Скотарі привезуть пашу, то стаєш на трактор і розкидаєш тваринам. А що таке видоїти 12 корів! Не кожна витримувала — руки пухли. А коли видоїмо, відрами носимо молоко в бідони, потім ті бідони тягаємо...

Поради

П'ять правил японських довгожителів

Найбільше людей, які досягли поважного віку, живе в Японії. Характерно, що більшість із них до останніх днів зберігають ясність думки і бадьорість духу.

Хтось вважає причиною цього феномену дієту, багату морепродуктами, хтось — сприятливий клімат. Утім, не менш важливе місце посідає оптимістичне сприйняття життя.

Існує теорія, за якою основну життєву енергію людина одержує не від їжі й сну, як прийнято вважати, а від позитивних емоцій. Чим більше людина радіє, веселиться, відчуває щастя, тим більше в ній сил і тим вона здоровіша.

Японські лікарі склали короткий список правил довгожителів, який пропонуємо вашій увазі.

1. Радість, хобі та натхнення
Як бачимо, перше місце в цьому переліку посідає саме радість та захоплена діяльність. На думку лікарів, сміх, радість, щастя — це найкращі ліки і джерело енергії, тож хобі можна вважати ліками.

2. Довго живуть ті, хто мало їсть
Мабуть, схильність до довгожителства не залежить ні від нації, ні від генетики, але багато в чому залежить від харчування. Адже серед довгожителів немає огрядних людей. Є закономірність: чим помірніше харчується людина, тим більше у неї шансів прожити довге життя. Отож українцям варто відмовитися від хибної практики ледь не насильно годувати дітей та гостів гостей «їжте на здоров'я».

3. «Ні» пенсії
Багато літніх людей, які перестали працювати, починають відчувати себе непотрібним, не знаходять собі місця, мало рухаються, при-

Г. М. Бондаревська.

Згодом жінку перевели на роботу в курятник, але й там було несолодко. Перед виходом на пенсію Ганна Миколаївна встигла попрацювати в рільничій бригаді: не розгинаючи спину, полола буряки, городину тощо. А вийшовши на заслужений відпочинок, ще кілька років ходила на роботу в колгосп. Навіть у поважному віці допомагала перебирати кукурудзу на току й виконувала іншу посылну роботу. Сидіти без діла Ганна Миколаївна ніколи не вміла.

За багаторічну самовіддану працю Г. М. Бондаревська неодноразово нагороджувалася грамотами, подяками, преміями.

З роки тому не стало Миколи Захаровича.

— Трапилося це якраз на мій день народження: зранку йому стало зле, а надвечір помер, — сумно зітхає Ганна Миколаївна.

Відтоді жінка сумує, нарікає на депресію й проблеми зі здоров'ям.

Шановна Ганно Миколаївно! Вас поважають односельці, люблять рідні. Ви маєте чотирьох онуків і п'ятьох правнуків, заради яких і варто жити. Жителі громади зичать Вам міцного здоров'я, благополуччя, енергії, оптимізму й усього найкращого, а рідні адресують такі слова:

Дозвольте, матусю, нам Вас привітати, і найтепліші слова Вам сказати, Бо поки є мама, доти є сонце, Доти пташина і цвіт під віконцем, Доти краса, доти поміч, розрада. Живіть нам, матусю, сто років на радість. Спасибі Вам, рідна, за Ваше тепло, За руки робочі, безсонні ночі, За те, що зростили, за хліб на столі. Спасибі Вам, мамо, й уклін до землі!

Зінаїда МАТЯШОВА.

За матеріалами Інтернет.

Дні народження відзначають члени нашої громади:

12 лютого
КОЛІНЬКО НІНА ІВАНІВНА
(с. Лугове) – 70 років;

14 лютого
ПИЛИПЕНКО ГАЛИНА ПЕТРІВНА
(с. Красногорівка) – 60 років;

15 лютого
ПЕДИНА ІВАН ГРИГОРОВИЧ
(с. Поділ) – 90 років;

16 лютого
ПОЛТАВЕЦЬ
ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ
(с. Рокита) – 85 років;
ВАСИЛІВ СТЕПАНІЯ ІВАНІВНА
(с. Сидорівщина) – 60 років;

18 лютого
РОМА ЛІДІЯ ІВАНІВНА
(с. Рокита) – 80 років;

19 лютого
МАЦЬКО АНДРІЙ ГРИГОРОВИЧ
учасник АТО (с. Корнієнки)
– 30 років;

20 лютого
КУНГУРЦЕВ
ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(с. Балаклія) – 65 років;

21 лютого
БОНДАРЕВСЬКА
ГАННА МИКОЛАЇВНА
(с. Поділ) – 80 років;

24 лютого
ПОЧЕРНІН ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ
(с. Балаклія) – 60 років;

25 лютого
РИГА ГАННА МИКОЛАЇВНА
(с. Мостовіщина) – 60 років.

Виконком Білоцерківської сільської ради, рада ветеранів та члени громади вітають усіх іменинників і бажають міцного здоров'я, активного довголіття, енергії й оптимізму, любові й злагоди в родинах, достатку та задоволення від життя.

Хай ладиться скрізь:
на роботі, в родині,
Щоб радісний настрій
у серці не згас,
Все світле і гарне, що треба людині,
Нехай неодмінно приходить до вас!

Хай щастя приходить
і ллється рікою,
Хай горе обходить завжди
стороною,
Хай доля дарує вам довгі літа,
А в серці завжди хай живе доброта!

У Бірківському НВК відзначили День снігу та сніговика

Яких тільки свят не придумали люди! У третю неділю січня (цього року 17 січня) відзначають Всесвітній день снігу. А на 18 січня припадає Всесвітній день сніговика.

День снігу почали масово відзначати порівняно недавно – з 2012 року. Ініціювала нове свято Міжнародна федерація лижного спорту (FIS). Його мета – підвищити інтерес до зимових видів спорту та залучити молодь до активного відпочинку. За задумом FIS, цього дня діти та дорослі повинні брати участь у змаганнях на ковзанах, лижах або сноубордах, різноманітних розвагах, пов'язаних із дивовижним явищем природи – снігом.

А ось ідея відзначати День сніговика прийшла в голову німецькому колекціонеру Корнеліусу Гретцу, який ще юнаком почав збирати зображення сніговиків. 2008 року він зі своєю колекцією потрапив до Книги рекордів Гіннеса. У нього понад три тисячі експонатів! І все це – сніговики.

Колекціонер запропонував святкувати День сніговика. Він розмірковував так. По-перше, в середині січня в багатьох країнах лежить сніг. По-друге, число 18 схоже на Сніговика, який тримає

в руках мітлу.

Перебуваючи на дистанційному навчанні, вихованці Бірківського НВК дізналися від класних керівників, що 17 січня – Всесвітній день снігу, 18 січня – Всесвітній день сніговика. Вони радо приєдналися до заходів, які з нагоди цих чудових зимових свят організували педагоги.

Оскільки в ці дні зима порадувала нас снігом, дитячій радості не було меж. Діти весело грали в сніжки, каталися на санчатах та намагалися зліпити сніговика. Але сніг, на жаль, був морозним і майже не ліпився, так що заведення було вкрай складним.

Дітям завжди весело, коли багато снігу. Можна падати і валятися в снігу, не боячись забруднитися. Тільки треба тепло вдягнутися, щоб не замерзнути.

Малюки були дуже раді, що брали участь у сніжних розвагах. А сніговиків діти все ж таки зробили – зі шматочків вати і не тільки.

Діти раділи снігові, фотографувалися й організували флешмоб «Я і сніг». Ніхто з учасників свята не залишився байдужим.

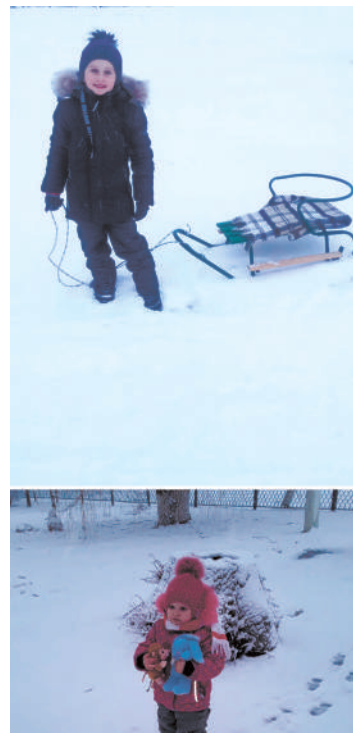
Т. М. ФІЛЕНКО,
класний керівник 7 класу
Бірківського НВК.

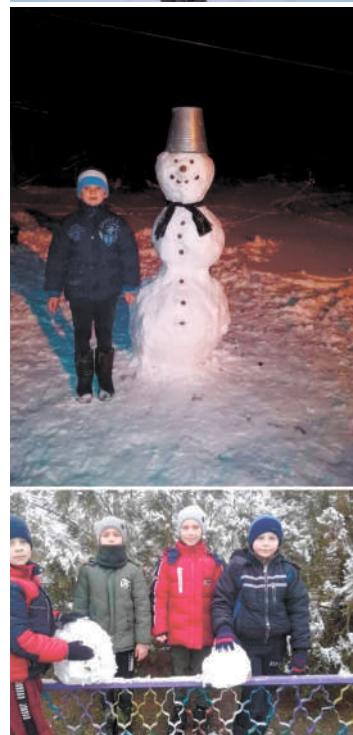
Діти спускалися з гірки

...і ліпили сніговиків.

Найменші теж не сумували.

Сніг – це завжди радість.

Вихованці Балакліївського НВК дбають про пернатих друзів

Зима – важка пора для птахів, тому варто їм допомогти пережити зиму. Птахи взимку бояться не холоду, а голоду. Тих запасів, що були зроблені восени, не вистачає. Найчастіше пернаті гинуть у сильні морози.

За своїми повсякденними клопотами люди навіть не помічають труднощів, з якими зустрічаються в зимову пору пернаті друзі.

А чи знали ви, що:
- 9 із 10 синичок не переживають зиму через голод;
- 1 годівничка може врятувати від загибелі 50 синичок;
- 1 синичка може врятувати від шкідників 10 дерев;
- 1 дерево забезпечує киснем 3 людей?

Отже, взимку важливо підтримувати пташок і за можливості допомагати їм харчами.

Традиційно у дошкільному підрозділі Балакліївського НВК проходить акція «Допоможемо птахам взимку». Її мета – виховання у дошкільників дбайливого ставлення до природи рідного краю, розвиток почуття відповідальності за довкілля, практична допомога птахам. Діти разом із вихователем виготовили смачне «печиво» для

Вихованці дошкільного відділення Балакліївського НВК власноруч виготовили «печиво» для птахів.

пташок, а потім розвісили на деревах. Таке «печиво» не завдає жодної шкоди природі, не потребує утилізації й приносить велике задоволення у процесі їх створення.

Рецепт

Складові: 600 г пташиного корму; 200 г борошна; 20 г желатину; 1 склянка гарячої води.

В миску висипаємо пташи-

ний корм і перемішуємо його з борошном. Окремо розводимо желатин у гарячій воді, даємо трішки охолонути. Потім виливаємо його в миску із зерном і вимішуємо «тісто». Заповнюємо формочки сумішшю, трішки вище центру вставляємо соломинку (трубочку для напоїв). Лишаємо сохнути протягом однієї доби. Далі виймаємо «печиво»

з формочок, протягуємо в отвір нитку і вішаємо на гілочку в саду.

Скільки б не було у вас різних справ, забав та веселощів, не забувайте про своїх пернатих друзів. Допоможіть їм, і вони стануть вам у пригоді, сторицею віддячать своєю невтомною працею та дзвінками піснями.

Ніна НАЗМЕЄВА,
вихователь Балакліївського НВК.